

PUT PREMA VIŠEM ZAJEDNIŠTVU

Pastoralni koncept

Hrvatska katolička župa München (HKŽ)

Schwanthalerstr. 98

80339 München

„Više nego ikada potrebni su danas čovječanstvu junaci Kristove ljubavi, da sagrađe što je porušeno u ljudskim dušama; da izlječe što je bolesno; da zaviju što je ranjeno; da svežu što je slomljeno; da utješe što je žalosno; da obrišu suze onima što plaču. A tih je mnogo, neizmjereno mnogo danas po čitavom svijetu. Budite vi glasnici te divne kršćanske ljubavi.“

Alojzije Stepinac, Zagreb 1941., na svetkovinu Krista Kralja

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Povijest iseljavanja Hrvata u Njemačku	2
3. Povijest hrvatske katoličke župe München	4
4. Temelji pastoralnog koncepta	4
4.1. Instrukcija „De Pastoralis migratorum Cura“	4
4.2. Važnost novog pastoralnog plana za sve hrvatske katoličke župe	5
5. Dušobrižništvo – pastoralno djelovanje	6
5.1. Sveta misa	7
5.2. Krštenje	8
5.3. Sakrament prve svete pričesti i svete potvrde/krizme	8
5.4. Sveta ispovijed	8
5.5. Kateheze/vjeronauk/zaručnički tečajevi/franjevački treći red/ministranti	8
5.6. Sprovodi	9
5.7. Zborovi, glazbene sekcije, folklorne skupine	9
5.8. Starije osobe – rad sa seniorima	10
6. Župna zajednica kao oaza pastoralnog rada (ostale skupine)	11
6.1. FRAMA – Franjevačka mladež	11
6.2. Akademski krug	12
6.3. Vijeća	12
6.4. UHS – Udruga hrvatskih studenata	12
7. Crkva budućnosti i naš pastoralni plan višeg zajedništva	13
8. Zaključak	14

1. Uvod

Poznavati mjesto i ulogu misije i misionara u cjelokupnoj organizaciji iseljeničkog dušobrižništva omogućuje pravilan odnos prema svima onima koji su u Crkvi zaduženi za pastoral iseljenika.

Dušobrižništvo migranata je posebna briga sveopće Crkve. Stoga je od velike važnosti za iseljeničko dušobrižništvo shvaćanje i poštivanje same uloge mjesne Crkve. Uloga misije i misionara ovisi i o samoj potrebi vjernika. Zato sam misionar treba stalno pratiti razvoj socijalnih uvjeta i duhovnog raspoloženja migranata. Dušobrižništvo migranata treba biti u jedinstvu svih funkcija Crkve i to riječju, liturgijom i djelima ljubavi.

U nadbiskupiji München-Freising ustanovljene su mnogobrojne katoličke zajednice materinjih jezika, koje su izvan njemačkog govornog područja. Među svim tim zajednicama jedna od najstarijih i najvećih zajednica je Hrvatska katolička župa München, koja je 2023. proslavila svoj 75. jubilej. Od samog osnivanja katoličkih zajednica mnogo je odgovornih ljudi koji u mjesnim crkvenim zajednicama, te u dekanatima vrijedno obavljaju svoje pastoralno poslanje koje im je po službi povjereno. U suvremenim okolnostima društva i Crkve treba pronaći nove načine kojima bi se poboljšala uspješnost suradnje između mjesnih crkvenih zajednica i osnovanih katoličkih zajednica na materinjim jezicima, sa stajališta različitoga kulturnoga i religioznoga podrijetla i različito usađenih oblika religioznosti.

Stoga je **novi koncept interkulturalnog pastoralna u našoj nadbiskupiji** svima nama izazov da suosjećanjem, strpljivošću i izdržljivošću u našim mnogobrojnim susretima i razgovorima pokušamo u zajedništvu s našom nadbiskupijom iznaći najbolja rješenja za pastoralna, organizacijska i financijska pitanja, te u zajedništvu s našom nadbiskupijom pronaći rješenja za nastale nove prilike Crkve i društva.

Već se u proteklim godinama kroz mnoge susrete moglo vidjeti i doživjeti da je raznolikost kultura i nacionalnosti vrijedno blago koje obogaćuje i obdaruje crkveni i duhovni život naše nadbiskupije. Shodno tome ustrajmo i nadalje u nastojanju da očuvamo živom Radosnu Vijest koju nam je sam Isus Krist povjerio i donesemo ju svakomu čovjeku kojemu smo poslani ići u susret, bez obzira na podrijetlo, jezik ili nacionalnost.

2. Povijest iseljavanja Hrvata u Njemačku

Dušobrižništvo hrvatskih iseljenika u Njemačkoj ima društvenu, nacionalnu, kulturnu, vjersku i socijalnu ulogu koja prati svaki pastoral u Crkvi pa i ovaj hrvatskih iseljenika u Njemačkoj.

Iseljavanje Hrvata u Njemačku zbiva se kroz tri velike etape. Prva velika migracija dogodila se u periodu između 1968. i 1973. godine, druga za vrijeme i nakon Domovinskog rata i treća ulaskom Hrvatske u Europsku uniju 2013. godine pa sve do danas.

Hrvatski se narod kroz povijest često iseljavao sa svojih ognjišta. Povijesna istraživanja pokazuju da su migracije bile jak čimbenik i u mnogome utjecale na povijest našega hrvatskog naroda.

Početkom 20. stoljeća Hrvati su ponajviše iseljavali u prekooceanske zemlje: SAD, Kanadu i Australiju, a do prvog svjetskog rata i u Južnu Ameriku.

U sastavu bivše države (SFRJ-Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije), u vremenskom periodu od 15 godina (krajem 60-ih) započinje se sa slobodnim migracijama. Do tada pamtimo, radi represije tadašnjeg političkog sustava samo ilegalna napuštanja države, odnosno bježanja preko granice. Najveći dio Hrvata iseljenika iz prve generacije, tzv. „gastarbajteri“, odnosno radnici na privremenom boravku u Njemačkoj, došli su u razdoblju između 1968. i 1973. godine, kada je Njemačka država potpisala ugovor sa SFRJ o primanju radne snage.

Proces nastanka suverene samostalne i neovisne hrvatske države započeo je krizom komunizma u Istočnoj Europi potkraj 1980-tih te jačanjem demokratskog pokreta s obnovom višestranačja. Za hrvatski narod borba za demokraciju značila je borba za samostalnom hrvatskom državom.

Od početka Domovinskog rata 1990. godine mnogi su morali napustiti svoja ognjišta i potražiti sigurnost kako u slobodnim dijelovima Republike Hrvatske tako i u inozemstvu. Bijeg od rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i jaki porast nezaposlenosti koji je u velikoj mjeri bio povezan s propadanjem mega-poduzeća bivše države pogodovali su velikom migracijskom valu u kojem je prema zapadnoeuropskim i prekooceanskim zemljama otišlo između 180.000 i 200.000 ljudi u najvitalnijoj životnoj dobi.

U tom razdoblju mnoge su se izbjeglice uputile prema Njemačkoj. Proces smještaja izbjeglica bio je vrlo složen i težak. Mnogi su u to vrijeme kucali na vrata misija tražeći različite vrste pomoći, a ponajprije smještaj i materijalnu pomoć. Crkva je u tim teškim prilikama uvijek nastojala naći učinkovit način kako pomoći potrebitima.

U svim se Hrvatskim katoličkim misijama u Njemačkoj uz samu skrb za izbjeglice predano radilo i na prikupljanju svekolike pomoći ratom zahvaćenoj Domovini. Od proglašenja hrvatske neovisnosti 1991. godine ključni je hrvatski vanjsko-politički cilj bio približavanje Europskoj zajednici i uključivanje u euro-integracijske procese. Nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju 1. srpnja 2013. godine slijedi novi val iseljavanja stanovništva iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Svemu tome pridonijela je i velika svjetska gospodarska i financijska kriza tih

godina. Punopravno članstvo Hrvatske u Europskoj uniji značilo je niz olakšica pri zapošljavanju u drugim zemljama članicama Europske unije.

Negativni ekonomski trendovi, povećanje broja nezaposlenih, trenutne životne okolnosti, traganje za znanjem i novim spoznajama mnoge je navelo, a posebno mlade čija su zanimanjima bila među najtraženijima na tržištu rada, da napuste Domovinu i potraže ostvarenje svojih osobnih ciljeva u inozemstvu, posebno u Njemačkoj. No za razliku od prijašnjih iseljenika („gastarbajtera“), koji su dolazili na privremeni rad u Njemačku i čija je migracija tematizirana kroz znanstvenu literaturu o iseljavanju, suvremeni iseljenici danas svoj odlazak u strane zemlje planiraju za stalno.

Trend pojačanog iseljavanja hrvatskih državljana u Njemačku nakon 2013. godine pokazuje podatak da je u Njemačkoj 2020. godine zabilježeno 426.845 hrvatskih državljana, što znači da se taj broj gotovo udvostručio nakon ulaska Hrvatske u EU, obzirom da je prema podacima iz 2012. godine u Njemačkoj bilo 224.971 Hrvata.

Prema podacima statističkog ureda vezanim uz strano stanovništvo u Bavarskoj je 31. prosinca 2020. godine zabilježeno 119.353 hrvatskih državljana, koji imaju samo jedno (hrvatsko) državljanstvo. Od ukupnog broja u Bavarskoj, njih 46.796 živi u gradu Münchenu. Nadalje, od ukupnog broja Hrvata koji žive u Münchenu njih 7.651 koristi njemačko državljanstvo kao primarno, ali su također zadržali i hrvatsko državljanstvo. Prema prethodno navedenim statističkim podacima Hrvati čine najveću skupinu stranih državljana u gradu Münchenu.

Razlozi iseljavanja su se kroz povijest mijenjali. Prva generacije iseljenika sa područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine odlaze u njemačku sa namjerom da ostanu tek nekoliko godina kako bi uštedjeli dovoljno financijskih sredstava za izgradnju obiteljskih kuća u Domovini, te su nakon toga planirali povratak. Tako u samim počecima iseljavaju tek muškarci (većinom supružnici), dok bi žene sa djecom ostajale u Domovini. Stvarnost je u konačnici bila drugačija od prvotne namjere, pa kako su vrijeme i godine prolazile, muževima se u iseljeništvu pridružuju njihove žene zajedno sa djecom. Stoga ne čudi da prve generacije iseljenika svoju starost danas provode u Njemačkoj.

Danas u Njemačku većinom dolaze mladi ljudi sa obitelji. S obzirom na tržište rada najviše dolaze obrtnici, građevinari i medicinsko osoblje koje se većinom zapošljava po bolnicama i domovima za starije. Nerijetko se naši ljudi zapošljavaju i u gastronomiji. Veliki je broj studenata i mladih s tek završenim fakultetskim obrazovanjem koji u Domovini ne uspjevaju pronaći posao u struci. Unatoč veoma uspješnoj integraciji na tržištu rada postoje i oni koji žive na rubu same egzistencije. Ti ljudi nam najčešće kucaju na vrata tražeći pomoć.

3. Povijest hrvatske katoličke župe München

Hrvatska katolička župa München već od 1948. godine djeluje na Bavarskom pastoralnom području, u sklopu nadbiskupije München-Freising. Uz hrvatske vjernike koji žive u gradu Münchenu, skrbi i za sve hrvatske vjernike od Rosenheima na istoku do Augsburga na zapadu i sve do Garmisch-Partenkirchena na jugoistoku. Ujedno je i najveća iseljenička katolička zajednica u Njemačkoj.

Hrvatska katolička župa München je najstarija i najveća Hrvatska katolička zajednica na svijetu, a danas broji više od 80 tisuća vjernika. Do jeseni 2013. godine hrvatska zajednica je nosila naziv Hrvatska katolička misija München, a od tada Hrvatska katolička župa München. Voditelji župe od početka do danas: svećenik Krčke biskupije vlč. dr. Ivo Vitezić (1946. – 1948.) i svećenik Zagrebačke nadbiskupije vlč. dr. Stjepan Kukolja (1949. – 1951.).

Od 1951. godine pa sve do danas župa je povjerena svećenicima Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja sa sjedištem u Splitu: dr. fra Dominik Šušnjara (1953. – 1983.), fra Josip Zrnčić (1983. – 1988.), fra Mirko Marić (1988. – 1994.), fra Petar Gulić (1993. – 2000.), fra Božo Ančić (2000. – 2003.) i fra Tomislav Dukić (2003. – 2011.). Od 2011. do 2019. godine je fra Boris Čarić. Na čelu župe je od 2019. godine fra Petar Klapež. Uz njega u župi djeluju i dušobrižnici: fra Jozo Župić, fra Slaven Čeko, Fra Frano Milanović Litre i od 01.09. 2024. fra Josip Jurić Šolto.

Uz svećenike, u župi djeluju i dvije časne sestre – Šibenske franjevke, s. Nikolina Marija Bilić i s. Viktorija Vukančić, civilna pastoralna suradnica Anamarija Andrijević te tajnice Marija Šibenik i Nedeljka Ivoš.

U socijalnoj službi pri Caritasu u Münchenu djeluju dva socijalna radnika Kristina Alvir i Anto Blažević.

4. Temelji pastoralnog koncepta

4.1. Instrukcija „De Pastoralis migratorum Cura“

Apostolska konstitucija Pija XII CONSTITUTIO APOSTOLICA „EXSUL FAMILIA“ DE SPIRITUALI EMIGRANTIUM CURA, a posebno uputa Svete Stolice o pastoralnoj brizi za migrante koja je objavljena 15. kolovoza 1969. „De Pastoralis migratorum Cura“ polazi od već stečenog iskustva u iseljeničkom pastoralu, koju glede problema migracije, treba prihvatiti temeljnim papinskim dokumentom u to vrijeme.

Zapravo prema toj uputi uređuje se inozemna pastva u Njemačkoj. Instrukcija jasno govori o službi posebnog dušobrižništva za strance i naglašava kako je mjesna Crkva odgovorna za to dušobrižništvo. Instrukcija svakoj biskupiji preporučuje stvaranje nacionalnih personalnih misija - župa i obvezuje mjesnog biskupa da iznađe prostorije za odvijanje službe Božje na materinjem jeziku za pastoralni, karitativni i kulturni rad tih novih zajednica. Uputa posebno ističe pravo migranata da sačuvaju svoj materinji jezik i vlastitu kulturnu baštinu.

U tim okolnostima brigu za migrante, za one koji se nalaze u posebnim životnim uvjetima, koji se uvelike razlikuju od onih na koje su bili naviknuli u Domovini, tako da su jedva mogli koristiti pomoć mjesnog župnika, donijet će obilnije plodove ako je vode oni koji poznaju te čimbenike i vladaju potpuno jezikom samih migranata.

Poticaaj za pastoralnu skrb, za one koji su došli u Njemačku od ulaska Hrvatske u Europsku uniju pa sve do danas, u potrazi za boljim životom, koji su radi toga napustili svoja ognjišta i Domovinu, daju i pojedini crkveni dokumenti, jer pastoralna odgovornost za iseljenike pripada cijeloj Crkvi. Nije, stoga, čudo što je Ivan Pavao II. encikliku „*Laborem exercens*“ jednim djelom posvetio problemima s kojima se susreću strani radnici ili općenito migranti.

Papa piše:

„Čovjek ima pravo da zbog raznih razloga napusti svoj rodni kraj – i da mu se vrati – te da potraži bolje uvjete života u nekoj zemlji. Tu činjenicu zasigurno prate teškoće različitih naravi; ponajprije to je gubitak za zemlju iz koje dolaze.

Odlazi jedan čovjek, koji je ujedno i član velike, poviješću, tradicijom, kulturom ujedinjene zajednice da bi započeo život usred društva, koje ujedinjuje druga kultura i drugi jezik.

Gubi se tako jedan subjekt rada, koji bi snagom svoje misli ili ruku mogao pridonositi rastu zajedničkog dobra vlastite zemlje... “

Iz poruke Pape Franje za Svjetski dan iseljenika i izbjeglica slavljen 14. siječnja 2018. godine, napisane 15. kolovoza 2017. godine, u kojoj je potaknuo sve vjernike kako trebaju migrante primiti, zaštititi i promicati, dok je za migrante naglasio kako se trebaju što prije u novu sredinu integrirati.

4.2. Važnost novog pastoralnog plana za sve hrvatske katoličke župe

Vodeća je obveza svih glavnih odjela u Nadbiskupskom Ordinarijatu, poticati trajno prihvaćanje procesa umrežavanja zajednica za katolike drugih materinjih jezika i crkvenih zajednica u dušobrižničkim zajednicama. Takav proces u velikoj mjeri obilježavaju osobe čija prikladnost i spremnost s obzirom na taj proces trebaju biti glavni kriterij za zapošljavanje novih Pastoralnih djelatnika za rad u zajednicama za katolike drugih materinjih jezika. Odgovorne osobe u pastoralu za migrante trebaju posjedovati interkulturalnu kompetenciju. Zahvalni smo što ih u tome podupire nadbiskupija odgovarajućim mjerama daljnjeg obrazovanja. U novom pastoralnom konceptu glavni teret integracije nebi trebao biti stavljen na leđa pridošle manjine.

Ovaj temeljni princip istraživanja migracija crkva mora inkorporirati učenjem i djelovanjem kroz: senzibilizaciju crkvenih zajednica za posebnu situaciju i želje članova zajednice drugog materinjeg jezika; redovite zajedničke projekte daljnjeg obrazovanja stalno zaposlenih i počasnih djelatnika u dušobrižničkim jedinicama za bolje međusobno razumijevanje; poboljšanje jezične kompetencije kod crkvenih djelatnika i djelatnica svih jezičnih skupina s obzirom na aktualne jezike u našim zajednicama.

U opće obvezujućem novom pastoralno-karitativno konceptu integracije u našoj nadbiskupiji je hvalevrijedano što se težište stavlja na savjetovanje, praćenje i obrazovanje. U tom smislu se u zajednicama materinjeg jezika bude i jačaju kulturno - specifične počasne karitativne kompetencije. Ukoliko je moguće, odgovorne osobe u zajednicama, u dekanatu i u dijecezi moraju djelovati i utjecati pri državnim i komunalnim poticajnim mjerama i integracijskim projektima za migrante, poglavito za djecu i mladež (npr. poticanje na učenje materinjeg jezika).

Katolici drugih materinjih jezika koji žive na području nadbiskupije München-Freising, punopravni su članovi Božjega naroda i punopravni članovi crkvene zajednice u kojoj imaju prebivalište ili uobičajeno boravište.

5. Dušobrižništvo – pastoralno djelovanje

Sastav pastoralnih timova u dušobrižništvu odgovara sve diferenciranijoj slici sastava vjernika. Ovdje svećenici i zaposlenici s različitim kulturnim, životnim i migracijskim iskustvima surađuju kooperativno i participativno.

Ono što je za mnoge još novo iskustvo, to u dubini odgovara katoličkom shvaćanju opće crkve krštenih i krizmanih iz svih zemalja, jezika i kultura. Međusobna razmjena darova i talenata dragocjeno je obogaćenje. Možemo zajedno doživjeti “opću crkvu” na licu mjesta.

Preduvjet uspješnog djelovanja pastoral je usmjerenost prema ljudima i njihovoj individualnoj situaciji, spoznaja religioznih vrijednosti i društva, crkvena situacija, crkvenost vjernika i rad na pastoralnom planu.

Zajednički ciljevi se moraju jasno i primjereno formulirati. Zajednički koncept je put kroz djelovanje ad intra i ad extra.

Djelovanje u HKŽ vidljivo je kroz:

- surađivanje između pastoral, a,
- povezanosti župnog teritorijalnog pastoral i onog osobnog i svih skupina,
- povezanosti pastoralnih djelatnika i njihovih različitih funkcija,
- povezanosti među različitim sektorima pastoral.

Pri tome su odgovornosti u pastoralnom djelovanju jasno formulirane. Mjesni župnici su za njih također odgovorni kao i za ostale članove zajednice (PMC 30, 3; cc. 520. i 529. CIC) – neovisno o tome postoji li tamo zajednica materinjeg jezika ili ne. Ova se odgovornost posebno traži, kada zajednice materinjeg jezika nemaju svećenika koji govori njihovim materinjim jezikom.

Svi stalno zaposleni i počasno odgovorne osobe u crkvenim zajednicama i u zajednicama za katolike drugoga materinjeg jezika odgovorni su za poticanje interkulturalnog pastoral na licu mjesta.

Mjesni župnici moraju u svakom pogledu poticati djelovanje svećenika za katolike drugoga materinjeg jezika, paziti na njihova prava i pružati im sve informacije o katolicima drugoga

materinjeg jezika koji žive u njihovoj crkvenoj zajednici. Oni trebaju svećenicima za katolike drugoga materinjeg jezika u bratskoj povezanosti pružati pomoć riječju i djelom.

U zajednicama dušobrižničkih jedinica često postoje odgojiteljice te učitelji i učiteljice koji su u svom radu stekli visok stupanj kompetencije za integraciju i interkulturalni dijalog. U novom pastoralnom konceptu njih treba pojačano uključiti u rad na umrežavanju župnih zajednica i zajednica za katolike drugoga materinjeg jezika.

5.1. Sveta misa

Središte duhovnog života župe za novi pastoralni koncept su nedjeljna euharistijska slavlja. Sveta misa i euharistija je iskazivanje naše zahvalnosti, jer Euharistija je prije svega zahvaljivanje Ocu za sve što je učinio stvaranjem, otkupljenjem i posvećenjem, - davanje zadovoljštine za naše grijeha, - isprošenje od Boga potrebnih milosti.

Slika 1. Slavljenje svete mise u crkvi svetog Pavla

U župi se za vrijeme pandemije corona virusa redovito nedjeljom slavilo 14 svetih misa na hrvatskom jeziku od kojih deset u gradu Münchenu (po dvije sv. mise u crkvama St. Michael, St. Gabriel, Maria Schutz i četiri u St. Paul) te četiri mise izvan grada Münchena – u Poingu dvije te u Geretsriedu, i Emmeringu/Fürstenfeldbrucku po jedna misa.

Poslije pandemije u župi se slavi 10 nedjeljnih sv. misa, dvije sv. mise subotom (Vorabendmesse) i 8 nedjeljnih sv. misa i to u crkvama St. Michael, St. Gabriel, Maria Schutz i tri u St. Paul te tri mise izvan grada Münchena – u Poingu u Geretsriedu, i Emmeringu/Fürstenfeldbrucku.

Uz euharistijska slavlja, koja su temelj i prioritet sakramentalnog života vjernika, u novom pastoralnom konceptu naše nadbiskupije vidimo i očekujemo i daljnu podršku naše nadbiskupije za rad u župi organiziran po načelu okupljanja župnih skupina.

5.2. Krštenje

Smatra se da je krštenje, kao sakrament, prilika da se dijete predstavi zajednici, ali i Bogu.

Budući da djeca sama ne mogu tražiti krštenje, u ime njih to čine njihovi roditelji ili skrbnici. Kao prvi od sakramenata naše tradicionalne crkve veoma je bitan. Kroz godinu u prosjeku imamo do 100 krštenja u našoj župi.

5.3. Sakrament prve svete pričesti i svete potvrde/krizme

U Hrvatskom Domu Schwanthalerstr. 96 redovito se održavaju vjeronaučni susreti od 1. do 8. razreda s posebnim naglaskom na pripreme za sakramente prve svete pričesti i svete potvrde. Svake godine imamo između 200 i 250 prvopričesnika i krizmanika. U zadnje vrijeme u posebnom je porastu veliki broj mladih iz Slavonije. Uz to imamo i pripremu odraslih za sakramente inicijacije. Svakog vikenda u Hrvatskom Domu tj. Hrvatskom pastoralnom centru okupljamo kroz razne programe preko 1.000 djece i mladih. Kao i u pastoralnom djelovanju potrebno je ići za tim da obitelji budu aktivno uključene u cijeli put inicijacije, što u našoj župi i jest tako.

5.4. Sveta ispovijed

Sakrament svete ispovijedi je milosni susret s Bogom dobrote i ljubavi. Ovaj sakrament je blago Crkve i kršćanskog naroda i može se reći da je uz krštenje jedan od najbitnijih. Crkva i naši vjernici jako cijene sakrament ispovijedi i obavljaju ga redovno/često. Mogućnost obavljanja sakramenta svete ispovijedi pruža se našim vjernicima pola sata prije svake svete mise.

5.5. Kateheze/vjeronauk/zaručnički tečajevi/franjevački treći red/ministranti

Zadaća voditelja zajednice je okupljati zajednicu oko Božje riječi kroz navještanje i slavljenje Božjih otajstava i služeći joj postati hram Duha Svetoga i vidljivi znak Isusa Krista. Vođenje znači motivirati ljude na promjenu srca, poticati ih na kreativnost, buditi život i radost u drugima, usmjeravati ih u razvijanju vlastitih sposobnosti i u služenju zajednici. Tokom godine održavaju se redoviti vjeronaučni susreti za djecu od 1. do 8 razreda, susreti ministranata, duhovne obnove i susreti molitvene skupine OFS-a. Jednom godišnje je susret svih ministranata iz Bavorske.

Slika 2. Ministranti u službi

Svake godine provode se četiri ciklusa zaručničkih tečajeva u župi. U ovoj godini (2024.) kroz tri turnusa zaručničkih tečajeva sudjelovalo je 106 parova. Od ukupnog broja parova, njih 95% sklapanje sakramenta ženidbe obavili su u Domovini tj. mjestima odakle potječu.

5.6. Sprovodi

Kroz cijelu povijest župe događale su se različite migracije. Ovaj nagli porast novopridošlih katolika donosi i nove izazove u pogledu pastoralnog djelovanja. Isto tako, sve je učestalija praksa da se stariji ljudi odlaskom u mirovinu sve manje vraćaju u Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu, jer su se dugogodišnjim boravkom integrirali u Njemačkoj, gdje su poglavito vezani uz djecu i njihove obitelji. Ta ih obiteljska povezanost i zajedništvo upućuju na ostanak u ovoj zemlji. Shodno tome u zadnje vrijeme imamo sve veći broj sprovoda, što je u početku stvaranja župe bila rijetkost.

5.7. Zborovi, glazbene sekcije, folklorne skupine

Naša župa nije samo mjesto molitve i duhovnog okupljanja, već i centar pastoralnog rada koji se izražava kroz glazbu, posebno kroz skladanje i pjevanje nadahnutih psalama.

Skladanje i pjevanje nadahnutih psalama, s bogatom glazbenom pratnjom, imaju duboke korijene u kršćanskoj tradiciji. Zajednica doprinosi razvoju talenata kroz glazbu, gdje se veliki broj vjernika educiralo na glazbenom putu. U našoj župi djeluju dječji pjevački zborovi u Münchenu i Poingu, te četiri zbora odraslih, koji pjevaju na našim euharistijskim slavljinama u različitim crkvama.

Slika 3. Nastup dječjeg zbora povodom obilježavanja 75. jubileja HKŽ

Uz navedene aktivnosti imamo orkestar djece i mladih, zatim nastavu tamburica za djecu, žensku vokalnu skupinu „Lira“ i klapu „Croatia“.

Slika 4. Klapa „Croatia“

U aktivno sudjelovanje na liturgijskim slavljinama uključene su i naše folkorne skupine, koje svojim nastupima dodatno uljepšavaju svečanosti svete potvrde, blagdana Stepinčeva, hodočašća, procesija u gradu i događanja u biskupiji. Kroz to se ističu kao vidljivi znak zajedništva u kulturom bogatom gradu i u biskupiji. Trenutno imamo šest folklorinih skupina djece, mladih i odraslih koji obuhvaćaju uzraste od navršene 6. godine pa sve do punoljetnosti i starije.

Slika 5. Folklorna skupina mladih

5.8. Starije osobe – rad sa seniorima

Crkva ima istinsku zadaću koju treba ispuniti u svako doba i u svim okolnostima u korist društva, a to je čuvanje dostojanstva i poziva svake osobe. Društveno milosrđe čini da volimo opće dobro, ono nas potiče da učinkovito težimo ka dobrobiti za sve ljude, ne samo pojedince nego i za one koji u društvenoj dimenziji čine manjinu. Posebnost u služenju Crkve očituje se u promicanju ljudske osobe, služenju siromašnima, marginaliziranim i najranjivijima u našem društvu. Uz suradnju sa mjesnim Caritasom naša župa okuplja velik broj seniora i bilježi njihov stalni porast. Susreti za starije osobe održavaju se svakog utorka od 14:00 do 16:00 sati u velikoj dvorani Hrvatskog doma.

6. Župna zajednica kao oaza pastoralnog rada (ostale skupine)

6.1. FRAMA – Franjevačka mladež

Franjevačka mladež je bratstvo mladih katolika koji se osjećaju pozvani od Duha Svetoga da žive Evanđelje u bratstvu, u svjetlu poruke sv. Franje, u krugu Franjevačkog svjetovnog reda i njegove duhovnosti, otkrivajući i produbljujući vlastiti poziv kroz sudjelovanje u različitim crkvenim i društvenim inicijativama i aktivnostima. FRAMA aktivno sudjeluje u različitim oblicima služenja zajednici, što uključuje različite sekcije (karitativna, dramska, medijska, sportska).

Slika 6. Franjevačka mladež HKŽ München

Osim što djeluju u krugu bratstva, te se povezuju molitvom, razgovorom, pjesmom i plesom, članovi FRAMA šire svoj angažman kroz djelovanje u svijetu, popraćeno raznim aktivnostima. Najčešće se uz franjevaštvo vezuje karitativno djelovanje, ljubav prema bližnjemu i služenje potrebitima, što uključuje i volontiranje na raznim vjerskim projektima. Njihovo djelovanje nije samo izvor materijalne pomoći za druge već nadahnuće i poticaj kako za sve nas tako i za cjelokupnu zajednicu u angažiranju i izgradnji boljeg i pravednijeg svijeta za sve ljude. Susreti franjevačke mladeži odvijaju se redovito utorkom u 19:00 sati u prostorijama Hrvatskog doma ili u kapeli blaženog Alojzija Stepinca. Danas FRAMA broji 150 članova.

Slika 7. Susret FRAMAŠA

6.2. Akademski krug

Akademski krug umrežava katoličke intelektualce. Putem predavanja, razmjene iskustava i znanja stvara se platforma za kritičan i reflektivan dijalog o vjerskim i svjetovnim temama.

Svrha je neovisno i slobodno promišljanje navedenih pitanja i problema našega vremena u svjetlu kršćanske duhovnosti, evanđeoskog duha, te integralnoga humanizma i autentičnog personalizma kao “nove prakse” u međuljudskim odnosima i društvenom djelovanju. Kroz njegove aktivnosti, članovi su pozvani da probude svoje znanje, obogate svoju vjeru i aktivno sudjeluju u oblikovanju budućnosti svoje zajednice i šireg društva. Akademski krug se sastaje jednom u mjesecu u prostorijama Hrvatskoga doma.

6.3. Vijeća

Zajedničko upravljanje u župnim zajednicama i struktura suradnje u različitim vijećima veoma je bitna. Sva vijeća predstavljaju i izražavaju jedinstvo u različitosti. Zadaće su proučavanje stvarnih prilika u župi te prilagođavanje planova svojim prilikama: planiranje, pripremanje i provjeravanje pastoralnog djelovanja u župi i međusobno (drugim vijećima).

U župi uz pastoralno osoblje župe jako važnu ulogu ima župno vijeće pod čijim su indirektnim upraviteljstvom: odbor za djecu, odbor za mlade, odbor za seniore i Caritas, odbor za bogoslužje, odbor za javnost te odbor za organizaciju župnih proslava. Naše vijeće se sadrži od 22 člana. Nadalje smo zastupljeni u Dekanatskom vijeću, Diocezanskom vijeću i vijeću katolika.

6.4. UHS – Udruga hrvatskih studenata

Udruga hrvatskih studenata je zajednica koja je potekla iz župe. Djeluje kao poveznica između mladih studenata i resursa koji mogu pripomoći na njihovom obrazovnom putu. Razvijanjem vlastitih talenata i jačanjem sposobnosti, preuzimaju odgovornost za vlastiti i društveni život te potiču na međusobnu podršku i suradnju. Kroz dobrotvorni i karitativni angažman aktivno se zalažu i rade na formaciji zajednice.

7. Crkva budućnosti i naš pastoralni plan višeg zajedništva

Mi smo Crkva koja neprestano uči i tako se zajedno uvijek razvijamo. Na temelju dosadašnjeg djelovanja u našoj župi postalo je vidljivo kako može izgledati Crkva danas i Crkva budućnosti. Pogled na pastoralnu stvarnost pokazuju ljudi različitih kultura, duhovnosti, obreda i običaja koji žive i međusobno surađuju u svim crkvenim strukturama i tako oblikuju život Crkve u našoj biskupiji.

Kao Crkva želimo se dobro ophoditi s tom raznolikošću:

- Ozbiljno shvaćamo zreli identitet kao i identitet svake osobe koja se razvija, prateći je u njezinoj potrazi za domom.
- Vjerujemo da je svaki pojedinac važan za Crkvu.
- Pozvani smo da, ono što imamo i jesmo kao Crkva, uložimo na dobrobit svih ljudi te to potkrjepimo aktivnim djelovanjem i sudjelovanjem u Crkvi.
- Potrebna nam je dugoročna vizija i autentično i vjerodostojno pastoralno planiranje

U tu svrhu je, u našem evaluacijskom postupku, na temelju dosadašnjih iskustava zajednice, sagledano trenutno stanje interkulturalnog pastorala, te su razrađene sljedeće mogućnosti i smjernice:

- Osjetljivost na različitost: materinji jezik kao važan znak identiteta koji traži svoje mjesto → Treba nam više prostora za djelovanje.
- Prvi korak prema pobuđivanju te osjetljivosti su razgovori kroz susrete na kojima se pruža mogućnost doživjeti različitosti → Plod je stvaranje povjerenja i prihvaćenosti ali i želja za očuvanjem osobnog identiteta u zajedništvu Crkve.
- Stjecanje interkulturalnih kompetencija, prije svega (pastoralnog) osoblja, važan je temelj za uspješnu suradnju i izgradnju, također i osobni rast → Potrebno nam je više osoblja u katehezi.
- Potrebno je stvoriti poveznice između zajednica i vjernika. Za izgradnju tih poveznica potrebni su nam ljudi koji rade kao trajni zaposlenici pri crkvi te volonteri.
- Interkulturalnost treba znakove, ona hoće biti doživljena i vidljiva. Potrebna nam je udio u biskupiji u kojoj djelujemo. Mi smo živa zajednica, koja djeluje kao jedna Crkva na različitim mjestima.

U ovlasti župnog djelovanja bitno je u narednom vremenu otkriti među vjernicima osobe sa sposobnostima, vrlinama i dosljednim kršćanskim životom – primjerice, one koji žive uzornim bračnim životom – koji mogu djelotvorno pomoći u raznim pastoralnim aktivnostima, kao što su priprava djece za prvu pričest i prvu ispovijed ili priprava mladih za krizmu, obiteljski pastoral, kateheza za one koji se pripravljaју za ženidbu. Zadaća upravitelja župe jest briga da te osobe steknu odgovarajuću izobrazbu i da im pomaže u vjerskom hodu.

Zadaća biskupije je biti Crkva u jedinstvu i u različitosti. Interkulturalni pastoral ne omogućava samo udioništvo katolika drugog materinskog jezika u svim mjestima crkvenog djelovanja već i osigurava strukture dušobrižničke skrbi na drugim materinskim jezicima. On ostavlja prostor za nešto novo. Stvaranje novoga je moguće samo sa interdisciplinarnim razmišljanjima.

8. Zaključak

U novom pastoralnom konceptu zadaća je svih voditi računa o posebnim potrebama djece i mladih koji moraju pronaći svoj put između kulture svoje domovine i kulture zemlje u koju su došli.

Kada bismo trebali naznačiti glavnu odliku Crkve u novom pastoralnom konceptu naše Nadbiskupije za katolike drugih materinjih jezika i crkvenih zajednica u dušobrižničkim zajednicama, ona bi se mogla sažeti u riječi EVANGELIZACIJA. Poticaj na evangelizaciju ili danas re-evangelizaciju u cjelovitosti se tiče poslanja Katoličke crkve u današnjem svijetu.

Za svaku kulturu je najvažnije pitanje smisla, naročito onoga koji se odnosi na otajstvo života i na vječnost. Iz toga smisla dolazi jačina prihvatanja, zaštite i promicanja, i integracije i samih migranata, pri čemu iza tih vrijednosti možemo staviti bilo koju odliku, kao što su: sloboda, mir, ljudska prava, demokracija i sl.

Stoga je dobro, utješno i poticajno da nadbiskupija München-Freising i u ovim današnjim novim povijesnim okolnostima nosi svijest o tome da svoju dvije-tisućljetnu povijest nudi kroz poslanje neumorne evangelizacije u kojoj se uvijek iznova mogu pronaći iskustva i izazovi slični onima koje mi danas živimo.

Posebno je važno istaći da i danas nadbiskupija München-Freising ima pristup kojim nastoji svim vjernicima drugih materinjih jezika kao i svim migrantima pomoći da žive dostojanstvo Božje djece. Zbog toga je posebno svjedočanstvo onih koji su svoje živote utkali u misijskom poslanju, više puta i kroz mučeničko svjedočanstvo.

Kršćansko svjedočenje življenja vjerskog i nacionalnog identiteta i čuvanje vlastite kulture, kroz njezina oblikovanja i jačanja, svaki migrant upravo takav može najviše pomoći drugima. Tu autentičnost će znati prepoznati i oni kod kojih su došli.

Stoga, pitanje novog koncepta za emigranta nije poglavito usmjereno na pojedine vjernike, premda sve započinje od srca pojedinaca. To pitanje tiče se općenito cijele Crkve i društvenog sustava, koji pak može pomoći, ako ima određenu cjelovitost, ako omogućiti da se migranti što prije integriraju. Ako se sustav bilo u Crkvi ili u društvu izgubi, snaga pomoći drugima također slabi.

Kršćanstvo je uvijek vođeno načelom evangelizacije - prenošenja Radosne vijesti te u svakoj kulturi prepoznaje vrijednosti koje su povezive s Evanđeljem i evanđeoskom porukom, koje uvijek iznova vode do istinskoga susreta i razumijevanja u različitostima.

Stoga smo našoj Nadbiskupiji zahvalni što u novom pastoralnom konceptu u toj različitosti vidi duhovno bogatstvo i snagu u vjernicima drugih materinjih jezika.

Svi skupa molimo za sve migrante u našoj Nadbiskupiji da im srce ne oteža, da im srce ne bude sporo. A ono postaje i lagano i brzo, nošeno otajstvom prisutnosti po navješćaju Kristove radosne vijesti - Kristova evanđelja. Svi skupa živimo ljudskost, kako bi postigli vječnost i ne previdimo zlo koje nas uništava.

*Fra Petar Klapež, OFM, župnik HKŽ München
uz Odbor za novi pastoralni koncept naše Župe*